

Introducció

El Doctorat en Informàtica Industrial/Tecnologies Avançades de Producció (II/TAP) és un programa experimental de doctorat interuniversitari desenvolupat per la UdG i altres Universitats de dins i de fora de l'Estat Espanyol. Preten reunir diferents equips interdisciplinaris de recerca en el camp de la Informàtica i l'Automàtica de cada una de les universitats participants i aplicar nous mètodes d'ensenyament a distància (videoconferència, etc.) per tal de convertir-se en una "escola doctoral virtual".

La biblioteca de la UdG ha col.laborat des del principi en aquest projecte elaborant la "biblioteca virtual" del Doctorat en el seu àmbit gironí: Hem centralitzat en el nostre servidor els reports de recerca realitzats dins de l'àmbit del Doctorat. A canvi, oferim informació amb valor afegit: llistar-los amb uns camps definits, generar una base de dades per cercar-los (per autor, títol, paraules claus amb llenguatge controlat, núm. de report), i establir enllaços que els hi siguin útils a nivell documental.

La web resultant¹ ha passat per tres fases: disseny, confecció i avaluació i és un exemple de producció d'informació per part dels professionals de la informació a les biblioteques universitàries: d'una informació primària (els reports) hem generat un producte bibliogràfic totalment nou que ha permès millorar l'intercanvi d'informació entre els participants del Doctorat.

.

1. Gestació i disseny del producte

La participació de la biblioteca en el projecte del Doctorat en Informàtica Industrial/Tecnologies Avançades de Producció (II/TAP) va sorgir de la necessitat dels professors implicats de centralitzar tota la documentació científica que generessin (reports de recerca). Cal tenir present que la majoria del personal docent disposa de pàgines web personals però van comprendre que era més racional disposar d'una "biblioteca electrònica" on anar-los transferint per tal d'agilitzar la seva recuperació. Nosaltres a canvi, els oferiem tractar i millorar aquesta informació.

Abans de "confeccionar" la pàgina web ens calia solucionar tres punts bàsics:

- a/Establir els "límits" de la col.laboració.
- b/Establir una estructura d'enllaços coherents.
- c/Buscar altres biblioteques amb experiències similars.

¹ <http://biblioteca.udg.es/fp/iitap/bd/iitap.htm>

Vam resoldre:

- Tots els participants del Doctorat adscrits a la UdG tenen l'obligació de dipositar els reports que vagin generant en el servidor de la biblioteca.
- Dissenyar una pàgina específica per gestar aquesta nova "biblioteca virtual" des de la que hi haurien apuntadors recíprocs a la pàgina de web del Doctorat² i a la pàgina principal de la Biblioteca de la UdG³.
- Estudiar altres experiències similars: La que més s'ajustava a les nostres necessitats fou el "Stanford Digital Library Project"⁴ si més no per l'estructura i els continguts.

2. Confecció de la web i problemes derivats.

- Programari utilitzat
- Descripció de la web

PROGRAMARI UTILITZAT

El disseny bàsic és: tenir informació primària enmagatzemada en un servidor a la que volem accedir des de diversos camps mitjançant una interfície de web. La base de dades dels reports està feta en Access. Aquest no és l'únic tipus de base de dades relacional que pot estar lligada a una interfície de web però la vam triar per la seva senzillesa a l'hora de dissenyar una base de dades i perquè el seu consum de recursos del servidor és petit.

El servidor de web que utilitzem és l'Internet Information Server de Microsoft i corre sobre el sistema operatiu Windows NT.

El text complet dels reports es pot obrir amb qualsevol processador de textos preferentment amb WORD 6.0.

Abans de començar el problema bàsic va ser que per treure el màxim profit a l'hora de dissenyar consultes o actualitzar la base de dades calia conèixer llenguatge SQL i la documentació que teniem era molt escassa. Això ens va obligar a consultar manuals, fer preguntes a llistes de correu, etc.

A mesura que avançavem en el disseny l'ajuda ens va venir directament dels participants del Doctorat. El primer esbós de la pàgina el vam posar immediatament en xarxa per tal de que ells ens comentessin els problemes que trobaven i per anar coneixent les seves necessitats

² <http://songoku.udg.es/Doctorado/Cat/doctorat.html>

³ <http://biblioteca.udg.es/>

⁴ <http://www-diglib.stanford.edu/diglib/faq.html>

DESCRIPCIÓ DE LA WEB

1. Accés als reports
2. Recursos bibliogràfics relacionats

1. Accés als reports

Voliem que la pàgina de web resultant fos una eina de treball pels doctorants i a la vegada no oblidar que els reports són documents inèdits susceptibles a ser publicats posteriorment en publicacions periòdiques o en actes de congressos. Segons aquestes dues premises vam veure la necessitat de diferenciar entre usuaris II/TAPP (restringit amb un pasword) i usuaris externs. Hi ha tres possibilitats:

a/ Llistat dels reports per ordre d'entrada: Un usuari extern pot accedir a veure tots els abstracts però l'accés al text complet el tria el propi autor quan el transfereix a la biblioteca: pot ser d'accés públic (visualització del text complet per tothom) o restringit (només usuaris II/TAPP). Els problemes que vam trobar en aquesta part:

- Per visualitzar el text complet s'obra una pantalla que obliga a salvar el fitxer per tal de poder visualitzar-lo. Estem estudiant aquest procés per evitar aquest pas i poder obrir el document directament.
- Propietat intel·lectual: degut a la problemàtica del plagiat per internet tots els reports porten un missatge⁵ per preveure-ho.

b/_Per cercar un report: Hem aprofitat l'Access per fer un formulari de cerca per autor, títol, paraula clau i número de registre. Que les cerques siguin correctes està directament relacionat a com s'entren els reports.

c/ Només usuaris II/TAP: entrar, modificar i accés complet a tots els reports: Per entrar un report l'usuari ha d'omplir una plantilla d'Access i mitjançant el nom del fitxer la lliga amb la transferència per FTP del text complet al nostre servidor. Els camps de la plantilla a omplir són: autoria, títol, paraules clau, comentaris i abstract. Els problemes que van detectar:

⁵ "Tots els reports són documents de treball subjectes a possibles canvis. No està permesa la seva difusió, publicació o distribució sense el permís exprés dels autor"

- Autoria: La majoria de reports tenen més de tres autors però els autors no van acceptar els dictats biblioteconòmics (considerar-lo anònim si té més de tres autors). Al final vam consensuar que com a màxim quatre.
- Paraules clau: Les entren indistintament en anglès, castellà o català. Al tractar-se d'un Doctorat interuniversitari vam decidir no posar inconvenient a l'idioma.
- Agilització del mode d'enviament. Ara per ara encara és molt feixuc fer la transferència per ftp: lligar la plantilla amb el text complet, connectar-se amb el servidor de la biblioteca, etc. Estem estudiant altres maneres de fer-ho.

La tasca de la biblioteca en aquest apartat és el manteniment:

- Portar el registre dels reports que es van entrant.
- Control terminològic de les paraules clau.
- Control d'autoritats.
- Revisió periòdica de les plantilles per comprovar que no falti omplir cap camp.

Recursos bibliogràfics relacionats:

La finalitat és oferir a l'usuari de l'II/TAP eines bibliogràfiques que li siguin útils en l'estudi o la recerca. Té dues parts:

- Biblioteques de les Universitats participants: Accés a les pàgines web i als catàlegs de les biblioteques de les Universitats que participen en el Doctorat.
- Biblioteques i Institucions amb fons relacionats: inclou tot un ventall d'enllaços a Universitats i Institucions públiques o privades que treballen sobre els dos temes bàsics del Doctorat: Intel·ligència Artificial i Robòtica.

Per últim els oferim el servei d'obtenció de documents: mitjançant la plantilla electrònica de petició de documents de la biblioteca de la UdG poden demanar qualsevol document de les biblioteques referenciades.

3. Avaluació del projecte i conclusions

El Doctorat està previst pel bieni 1996/1997-1997/1998. La Biblioteca va començar a treballar a l'estiu de 1996 i un cop acabat el 1er curs hem complert els dos objectius previstos:

- Facilitar l'intercanvi d'informació entre els doctorants de totes les Universitats. La centralització dels reports i el sistema de cerca generat ha permès que des de Sheffield, Barcelona o Santander (Colòmbia) un estudiant pogués accedir a un report sense necessitat de demanar-lo expressament a l'autor.
- Donar a conèixer la biblioteca a usuaris de 3er cicle: hem fet una "biblioteca virtual a mida" però els usuaris que hi accedeixen són usuaris potencials de la biblioteca de la UdG. Amb un sistema eficaç d'enllaços accedeixen a serveis propis de la "biblioteca física": obtenció de documents, serveis en línia (firstsearch, bases de dades) i informació bibliogràfica.

Pel segon -i últim- curs tenim com objectius:

- Establir un calendari de transferència de reports: Fins ara els reports els passen quan volen, no sempre es recorden de fer-ho i moltes vegades estan incomplets amb la qual cosa la tasca de manteniment del bibliotecari s'ha convertit en tasca de control.
- Millorar i incrementar els enllaços a Institucions relacionades i fer-los més específics: oferir "fitxes" explicatives de cada Institució i els recursos bibliogràfics que poden trobar-hi.

La valoració del projecte a un any vista és molt positiva. Els doctorants estan satisfets amb el que per ells és una eina més de treball. Des de la biblioteca fem una doble lectura d'aquesta experiència:

És el primer projecte que realitzem d'aquestes característiques i hem trobat dificultats tècniques i organitzatives però hem establert una via per la que hem de començar a circular les biblioteques universitàries: Els bibliotecaris esdevenim:

a/ Organitzadors i gestors de documents electrònics primaris.

b/ Generadors de documents electrònics secundaris.

c/ "Documentalistes-cibernautes": amb la missió de localitzar recursos a la xarxa i posar-los a l'abast d'un grup d'usuaris específic.

Per últim, acceptar un procés irreversible a les biblioteques universitàries de la que aquesta experiència és un clar exemple: Començem a crear "productes peribles" amb una esperança de vida molt curta: II/TAP està projectat per dos anys, després, si no l'eliminem serà una de tantes pàgines no actualitzades a la xarxa. Aquest és el gran salt endavant de les biblioteques: hem d'estar preparats per cobrir necessitats específiques dels usuaris fent productes a la seva mida.